

ธนาคารแห่งประเทศไทย
BANK OF THAILAND

ความรู้สำหรับหมอหนึ่ระดับกลาง (ระดับที่ 2)

ความรู้สำหรับการแก้หนึ่

**Responsible
Employer**

เสริมสุขภาพการเงินดีในที่ทำงาน

สิงหาคม 2567

- เข้าใจลักษณะของสินเชื่อย่อยประเภทต่าง ๆ
- เข้าใจวิธีบริหารจัดการเงินและหนี้สินเบื้องต้น
- เข้าใจวิธีการแก้หนี้ สามารถคำนวณ cash flow ของลูกหนี้ และให้คำแนะนำเบื้องต้นได้
- รู้เกณฑ์ รพท. และกฎหมายที่เกี่ยวข้องเบื้องต้น

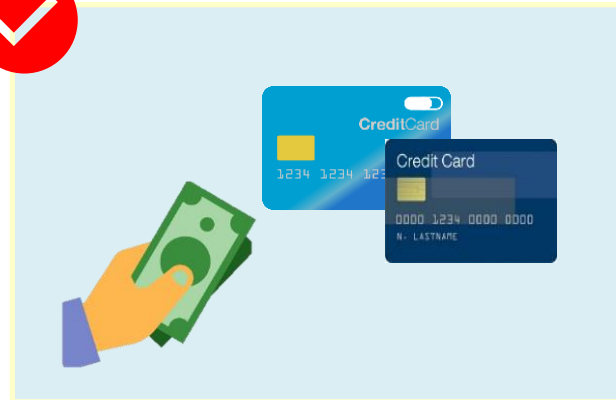
ธนาคารแห่งประเทศไทย
BANK OF THAILAND

เคยเจอหรือได้ยินเรื่องแบบนี้บ้างไหม

ปัญหานี้ ปัญหาหนักคนไทย แล้วใครจะช่วยให้

เงินไม่เคยพอใช้ เพราะต้องจ่ายหนี้สารพัด

เอาตัวรอดแต่ละเดือน
ด้วยการจ่ายขั้นต่ำ หรือหมุนหนี้บัตร

ค้างค่างวดจนถูกฟ้อง

“หมอหนี้” คือใคร

ผู้ที่ทำหน้าที่ให้ความรู้ คำแนะนำ และช่วยเหลือพนักงานในหน่วยงานและประชาชนทั่วไปในการบริหารจัดการและแก้ไขปัญหานี้สินที่มีอยู่ ให้อยู่ในระดับที่เหมาะสมและอยู่ในวิสัยที่จะสามารถบริหารจัดการหนี้เองได้ในอนาคต

อยากเป็น “หมอหนี้” แต่ยังไม่รู้เลยว่าจะช่วยลูกหนี้ยังไง

แบงก์ชาติจะสนับสนุนเนื้อหา เครื่องมือ สื่อการให้ความรู้ทางการเงิน และคู่มือต่าง ๆ รวมถึงการให้คำปรึกษาเพื่อให้หมอหนี้มีความพร้อม มีประสิทธิภาพและมีสมรรถนะเป็นไปตามที่แบงก์ชาติกำหนด

6. มีทักษะในการดูแล
จิตใจตัวเองและมีความ
ตระหนักรู้ในตนเอง

5. สื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ
(ฟังอย่างตั้งใจ ไม่พูดขัด
ถามคำถามให้ดูถูกคิด)

1. มีใจอยากช่วยเหลือผู้อื่น

Soft Skill

ทักษะทางด้านอารมณ์

2. รักษาความลับและ
ความเป็นส่วนตัว

3. มีความเห็นอกเห็นใจ
และความเป็นกลาง
ไม่ตัดสิน

4. พัฒนาตัวเอง
อย่างต่อเนื่อง

คุณสมบัติของหมอหนี้ที่แบ่งกษัตริตามหา

ระดับหมอหนี้	L1 หมอหนี้ระดับเบื้องต้น (ระดับที่ 1)	L2 หมอหนี้ระดับกลาง (ระดับที่ 2)
ทักษะเชิงเทคนิค (Technical Skill) ที่ต้องมีมาก่อน	○ ไม่จำเป็นต้องมีความรู้เรื่องหนี้มาก่อน - กลุ่มเป้าหมาย : ทุกคนที่มีใจรักในการช่วยเหลือลูกหนี้	○ มีทักษะพื้นฐานในการคำนวณ (เข้าใจและคำนวณแบบโจทย์ปัญหาได้ บวกลบคูณหารคล่อง ใช้เครื่องคิดเลขช่วยได้) ○ ใช้โปรแกรม excel ได้ ○ มีความรู้พื้นฐานเรื่องหนี้ เช่น หนี้บัตรเครดิต หนี้บ้าน หนี้สินเชื่อส่วนบุคคล
ตัวอย่าง Technical Skill ที่จะได้รับ	○ สามารถชี้ช่องทางไปยังหน่วยงานที่ช่วยแก้ไขปัญหานี้ ○ สามารถอธิบายความรู้ทางการเงินอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องในระดับเบื้องต้น	○ เข้าใจลักษณะของสินเชื่อรายย่อยประเภทต่าง ๆ ○ เข้าใจวิธีบริหารจัดการเงินและหนี้สินเบื้องต้น ○ เข้าใจวิธีการปรับโครงสร้างหนี้ สามารถคำนวณ cash flow ลูกหนี้โดยไม่ต้องประมาณการไปในอนาคต และให้คำแนะนำเบื้องต้นได้ ○ รู้เกณฑ์ รพท. และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ○ มีความรู้ทางการเงินอื่น ๆ เช่น การวางแผนเกษียณแบบง่าย

ระดับหมอหนี้	L3 หมอหนี้ระดับสูง (ระดับที่ 3)	L4 หมอหนี้ระดับเชี่ยวชาญ (ระดับที่ 4)
ทักษะเชิงเทคนิค (Technical Skill) ที่ต้องมีมาก่อน	○ ตาม L2 ○ สามารถใช้เครื่องมือในการคำนวณภาระหนี้ได้ ○ มีทักษะในการเจรจาต่อรองและการเขียนแบบเป็นทางการ (เพราะต้องเริ่มช่วยลูกหนี้ร่างหนังสือ)	○ ตาม L3 ○ เข้าใจมีความรู้พื้นฐานเรื่องสินเชื่อธุรกิจและ SME
ตัวอย่าง Technical Skill ที่จะได้รับ	○ สามารถให้คำแนะนำการปรับโครงสร้างหนี้ และสามารถคำนวณ cash flow ลูกหนี้ก่อนและหลังปรับโครงสร้างหนี้ โดยประมาณการไปในอนาคต (projection) อย่างน้อย 6 เดือน ○ เข้าใจเกณฑ์ รพท. และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ○ มีความรู้ทางการเงินอื่น ๆ เช่น เป้าหมายการเงิน การคำนวณดอกเบี้ย ผลตอบแทน	○ สามารถให้คำแนะนำการปรับโครงสร้างหนี้ และสามารถคำนวณที่เกี่ยวข้องกับสินเชื่อ SMEs และรายย่อย เช่น OD ○ สามารถเจรจาและทำแผนปรับโครงสร้างหนี้แบบเจ้าหนี้รายเดียวและเจ้าหนี้หลายรายได้ ○ เข้าใจเกณฑ์ รพท. และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ○ มีความรู้ทางการเงินอื่น ๆ เช่น การวางแผนเกษียณแบบคำนึงถึงเงินเพื่อและผลตอบแทน

เป็นหมอหนี้ L2 ต้องช่วยลูกหนี้ยังไงบ้าง

1

สำรวจ
ปัญหาหนี้

2

จดยรายการ
ภาระหนี้
ทั้งหมด

3

จดยรายการ
ทรัพย์สิน
ทั้งหมด

4

จดยรายการ
รายได้
ทั้งหมด

5

จดยรายการ
รายจ่าย
ทั้งหมด

6

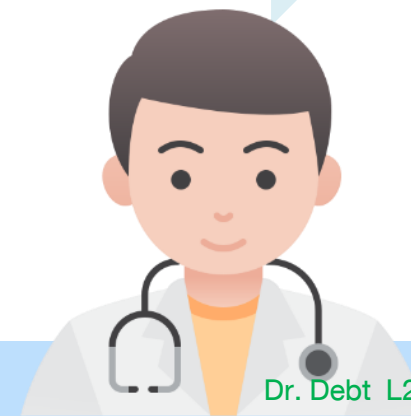
จัดการ
ปัญหาเร่งด่วน

7

วางแผนแก้หนี้
และนำแผนไปปฏิบัติ

8

ปรับพฤติกรรม
ทางการเงิน

หมอนี่ L2 ต้องรู้อะไรบ้าง

1.

สินเชื่อย่อย

2.

สถานะหนี้และเครดิตบูโร

3.

กฎหมายและ
สิทธิขั้นพื้นฐานของลูกหนี้

4.

อัตราดอกเบี้ย
และการคำนวณ

5.

8 ขั้นตอนแก้หนี้

ธนาคารแห่งประเทศไทย
BANK OF THAILAND

1. สินเชื่อรายย่อย

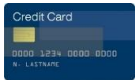
- รู้ลักษณะของหนี้แต่ละประเภท
- ตอบคำถามยอดฮิตเกี่ยวกับหนี้ประเภทต่าง ๆ ได้
 - จ่ายขั้นต่ำเรื่อยไป เมื่อไหร่หนี้ถึงจะหมด
 - กดเงินหมุนบัตร ช่วยแก้หนี้ได้จริงหรือไม่
 - เป็นหนี้บัตร ถูกยึดบ้านได้ด้วยหรอ
 - คืนรถแล้ว ทำไมไม่จบหนี้
 - กู้นอกระบบเพื่อรักษาเครดิต ควรหรือไม่ควร

ธนาคารแห่งประเทศไทย
BANK OF THAILAND

สินเชื่อรายย่อยประเภทต่าง ๆ

	บัตรเครดิต	บัตรกดเงินสด	สินเชื่อส่วนบุคคล	สินเชื่อดิจิทัล
				
วัตถุประสงค์	ใช้ซื้อสินค้าและบริการ	เบิกถอนเงินสด ออกมาใช้จ่าย	ใช้ในชีวิตประจำวัน ประกอบอาชีพ	ใช้ในชีวิตประจำวัน
อัตราดอกเบี้ย*	ไม่เกิน 16% ต่อปี	ไม่เกิน 25% ต่อปี	ไม่เกิน 25% ต่อปี	ไม่เกิน 25% ต่อปี
ลักษณะเด่น	- ไม่ต้องจ่ายเงินค่าสินค้าและบริการทันที - เป็นวงเงินหมุนเวียน (Revolving) - สามารถจ่ายขั้นต่ำได้**	- เป็นวงเงินหมุนเวียน (Revolving) - สามารถจ่ายขั้นต่ำได้	- ชำระคืนเป็นงวด ๆ - ไม่มีการจ่ายขั้นต่ำ	- ใช้ช่องทางออนไลน์เพื่อเบิกจ่ายและชำระคืนสินเชื่อ - ไม่ต้องแสดงหลักฐานการเงิน
ข้อควรรู้	○ หลีกเลี่ยงการจ่ายขั้นต่ำหรือไม่เต็มจำนวน ○ หลีกเลี่ยงการหมุนหนี้บัตร (กดเงินบัตรหนึ่งไปจ่ายอีกบัตรหนึ่ง) ○ อัตราดอกเบี้ยคิดแบบลดต้นลดดอก ใ้ปะมาก ดอกเบี้ยที่ต้องจ่ายน้อยลง หนี้ยิ่งหมดเร็ว ○ ปิดหนี้ก่อนกำหนด ไม่เสียค่าปรับ (Prepayment Fee)			○ ข้อมูลธุรกรรมออนไลน์เป็นหนึ่งในปัจจัยที่เจ้าหนี้ใช้พิจารณาสินเชื่อ ○ สินเชื่อ Buy Now Pay Later กู้ง่าย อาจก่อหนี้โดยไม่จำเป็น

ยอดหนี้บัตรเครดิต (บาท)	ระยะเวลาผ่อน (เดือน)	ดอกเบี้ย (บาท)	จำนวนเงินที่ต้องจ่าย (บาท)
10,000	20	1,176	11,176
20,000	27	2,721	22,721
30,000	32	4,303	34,303
40,000	35	5,892	45,892
50,000	38	7,482	57,482
100,000	46	15,435	115,435

ธนาคารแห่งประเทศไทย
BANK OF THAILAND

สินเชื่อรายย่อยประเภทต่าง ๆ

สินเชื่อบ้าน

เช่าซื้อรถ

สินเชื่อทะเบียนรถ

โอนเล่ม

ไม่โอนเล่ม

วัตถุประสงค์

ซื้อ/สร้าง
ที่อยู่อาศัย

เช่าซื้อรถ

ใช้ในชีวิตประจำวัน
ประกอบอาชีพ

ใช้ในชีวิตประจำวัน
ประกอบอาชีพ

อัตราดอกเบี้ย*

ขึ้นกับผู้ให้บริการ

ตามที่ สคบ. กำหนด**

ตามที่ สคบ. กำหนด**

ไม่เกิน 24% ต่อปี

ลักษณะเด่น

1. ผ่อนระยะยาว ปีแรก ๆ มักจ่ายค่างวดต่ำ
2. ดอกเบี้ยไม่สูงเพราะมีหลักประกัน
3. กู้ร่วมได้

1. สัญญาเช่าซื้อรวมเงินต้นและดอกเบี้ย
2. กรมสิทธิ์เป็นของผู้ให้เช่าซื้อ (ไฟแนนซ์)

1. ทำสัญญาเช่าซื้อดอกเบี้ยต่ำกว่าแบบไม่โอนเล่ม
2. กรมสิทธิ์เป็นของผู้ให้เช่าซื้อ

คิดดอกเบี้ยแบบลดต้นลดดอก และโปะหนี้ได้

ข้อควรรู้

- ผ่อนมาแล้ว 3 ปี ควรขอ Retention / Refinance เพื่อลดการะดอกเบี้ย

- ค้างชำระ เจ้าหนี้สามารถยึดรถคืนได้
- ห้ามนำรถไปจำนำ เพราะผู้เช่าซื้อไม่ใช่เจ้าของรถ มีความผิดตามกฎหมาย

- ค้างชำระ เจ้าหนี้สามารถยึดรถคืนได้

- ถ้าจ่ายไม่ไหว ให้ส่งมอบรถให้เจ้าหนี้

	นาโนไฟแนนซ์	พีโกไฟแนนซ์**	พีโกพลัส **
			
วัตถุประสงค์	ประกอบอาชีพ แก้หนี้ในระบบ	ประกอบอาชีพ ใช้ในชีวิตประจำวัน แก้หนี้ในระบบ	ประกอบอาชีพ ใช้ในชีวิตประจำวัน แก้หนี้ในระบบ
อัตราดอกเบี้ย*	ไม่เกิน 33% ต่อปี	มีหลักประกัน 33% ต่อปี ไม่มีหลักประกัน 36% ต่อปี	ไม่เกิน 28% ต่อปี
ลักษณะเด่น	ใช้ข้อมูลทางเลือก (information based lending) มาพิจารณา ความสามารถในการชำระหนี้	1. มีทั้งรูปแบบใช้หลักประกันและไม่ใช้หลักประกัน 2. ผู้กู้ต้องมีภูมิลำเนา / ถิ่นที่อยู่ในจังหวัดนั้น ๆ ที่จะกู้จากผู้ให้บริการ	
ข้อควรรู้	○ ใช้เงินกู้ให้ถูกต้องตามวัตถุประสงค์ที่ขอกู้ เช่น เพื่อเป็นเงินทุนประกอบอาชีพ เพื่อนำไปปิดหนี้ในระบบ เพราะอัตราดอกเบี้ยค่อนข้างสูง ไม่ควรนำเงินกู้ที่ได้ไปใช้จ่ายฟุ่มเฟือย		

สินเชื่อรายย่อยประเภทต่าง ๆ

	หนี กยศ.	สินเชื่อสหกรณ์	สินเชื่อระบบ
			
วัตถุประสงค์	กู้ยืมเพื่อการศึกษา	เหตุฉุกเฉิน บ้าน รถยนต์ ประกอบอาชีพ ใช้จ่าย	ใช้ในชีวิตประจำวัน ประกอบอาชีพ
อัตราดอกเบี้ย*	ไม่เกิน 1 % ต่อปี	ขึ้นกับผู้ให้บริการ	ขึ้นกับผู้ให้บริการ
ลักษณะเด่น	1. ไม่คิดดอกเบี้ยระหว่างที่ ศึกษาอยู่ แต่ต้องชำระเงิน คืนหลังจากจบการศึกษา 2. ไม่ต้องมีผู้ค้ำประกัน	1. ต้องเป็นสมาชิกจึงจะกู้ได้ 2. กู้โดยมีค้ำประกัน / ไม่มีค้ำประกัน 3. กู้ง่าย อัตราดอกเบี้ยต่ำ	1. เป็นการกู้จากผู้ให้บริการที่ไม่ อยู่ภายใต้การกำกับของ หน่วยงานใด 2. หากคิดอัตราดอกเบี้ยเกิน 15% ต่อปี ผิดกฎหมาย
ข้อควรรู้	○ กรณีผิดนัดชำระ อัตรา เบี้ยปรับไม่เกิน 0.5% ต่อ ปี ○ สามารถปรับโครงสร้าง หนี้ได้ เมื่อจ่ายไม่ไหว	○ ไม่สามารถกู้หรือทำ ธุรกรรมการเงินได้เมื่อ พ้นความเป็นสมาชิกภาพ	○ ไม่กู้หนี้ระบบไปจ่ายหนี้ใน ระบบ แต่ควรรหาสินเชื่อในระบบ ไปปิดหนี้ ○ ตรวจสอบให้ดีก่อนกู้ว่าถูกคิด แบบ “ดอกลอย” หรือไม่

ความเข้าใจผิดเรื่องนี้

ความเชื่อเกี่ยวกับตัวเอง

1

การกู้เป็นสิทธิ์ที่ต้องใช้
กู้ให้มากที่สุดเท่าที่ทำได้

สินเชื่อ

อนุมัติ

2

จ่ายหนี้ไม่ตรงเวลา ก็แค่เสียประวัติเครดิต

3

ไม่ช่วยค้ำประกัน = แล้งน้ำใจ

ความเชื่อเกี่ยวกับเจ้าหนี้

4

เจ้าหนี้คงไม่รับฟังปัญหา ไม่ช่วยเหลือ

5

ถ้าไม่จ่ายหนี้ เจ้าหนี้จะฟ้องให้ติดคุก

6

สินเชื่อไม่มีหลักประกัน
เจ้าหนี้ไม่สามารถยึดทรัพย์ได้

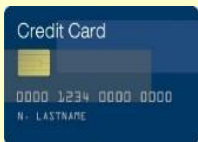

ธนาคารแห่งประเทศไทย
BANK OF THAILAND

ฝึกจับสังเกตอาการลูกหนี้แต่ละแบบ - ปัญหาหนี้ที่เจอบ่อย ๆ !!!

บัตรเครดิต / บัตรกดเงินสด

- จ่ายขั้นต่ำ*
- หมุนหนี้บัตร**
- ผ่อน 0% มากมาย
หลายรายการจนจ่ายไม่ไหว

สินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย

- กู้บ้านเกินกำลังจ่ายไหว
- กู้ร่วมแล้วผู้กู้ร่วมหาย
- สินเชื่อเงินทอน***

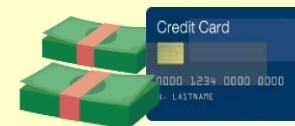
เช่าซื้อรถ

- กู้ซื้อรถเกินกำลังจ่ายไหว
- นำรถไปจำนำ / ให้เช่า / ให้คนอื่นใช้
- เช่าซื้อรถ / กู้ซื้อแทนคนอื่น

สินเชื่อไม่มีหลักประกัน

- เป็นหนี้ไม่มีหลักประกัน หากไม่จ่ายหนี้
ก็ถูกยึดบ้านหรือทรัพย์สินอื่นได้

* การจ่ายขั้นต่ำ (Minimum Payment) คือ การชำระหนี้ตามสัดส่วนหรือจำนวนที่ต่ำที่สุดตามที่เจ้าหนี้กำหนด เช่น ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 8 ของยอดคงค้างทั้งสิ้นตามใบแจ้งยอดรายการ

** การหมุนหนี้บัตร คือ การกดเงินจากบัตรหนึ่งมาจ่ายอีกบัตรหนึ่งสลับกันไปเรื่อย ๆ เพื่อไม่ให้เสียประวัติเครดิต แต่ในที่สุดแล้ววงเงินจะเต็มทุกใบจนหมุนบัตรไม่ได้อีก

*** สินเชื่อเงินทอน คือ สินเชื่อที่มีวงเงินมากกว่ามูลค่าที่ซื้อจริง (มักเป็นอสังหาริมทรัพย์) ทำให้ลูกหนี้มีเงินสดหรือ “เงินทอน” เหลือ ซึ่งตั้งแต่แรกลูกหนี้มักต้องการเงินทอนไปใช้จ่ายหรือใช้หนี้ ไม่ได้ต้องการสิ่งที่ขอสินเชื่อมา 17

ธนาคารแห่งประเทศไทย
BANK OF THAILAND

ธนาคารแห่งประเทศไทย
BANK OF THAILAND

เนื้อหา ข้อมูล และสื่อความรู้ทางการเงินที่จัดทำขึ้นนี้
เป็นลิขสิทธิ์ของธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.)
โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมความรู้ทางการเงินไปยังวงกว้าง
การนำเนื้อหาหรือสื่อต่าง ๆ ไปใช้งาน โปรดอ้างอิงแหล่งที่มาให้ชัดเจน

ทั้งนี้ ธปท. ไม่อนุญาตให้นำไปจำหน่ายหรือใช้เพื่อการแสวงหาประโยชน์ทางการค้า
กรณีนำเนื้อหาบางส่วนหรือทั้งหมดไปใช้งานเพื่อวัตถุประสงค์อื่น
ต้องได้รับอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษรจาก ธปท.

หากมีข้อสงสัยหรือประเด็นสอบถามเพิ่มเติมสามารถติดต่อได้ที่
อีเมล: FL@bot.or.th